

HÖGSKOLAN
DALARNA

Examensarbete

Grundnivå

Finn Fem(ton) Fel

En studie om hur påtagligt kontinuitetsfel i film och serier är för tittaren.

Författare: Signe Olsson & Matilda Åkerström

Institution: Kultur och samhälle

Handledare: Thorbjörn Swenberg

Examinator: Joakim Hermansson

Ämne/huvudområde: Bildproduktion

Kurskod: GBQ2U9

Högskolepoäng: 15 hp

Examinationsdatum: 2022-12-10

Vid Högskolan Dalarna finns möjlighet att publicera examensarbetet i fulltext i DiVA. Publiceringen sker Open Access, vilket innebär att arbetet blir fritt tillgängligt att läsa och ladda ned på nätet. Därmed ökar spridningen och synligheten av examensarbetet.

Open Access är på väg att bli norm för att sprida vetenskaplig information på nätet. Högskolan Dalarna rekommenderar såväl forskare som studenter att publicera sina arbeten Open Access.

Jag/vi medger publicering i fulltext (öppet tillgänglig på nätet, Open Access):

Ja

Nej

Abstract

I denna uppsats berör vi vad kontinuitetsfel är, hur de uppstår och huvudtanken med Walter Murchs klippteknik *the Rule of Six*. Vi undersöker hur kontinuitetsfel gällande rörelse och objekt mottages hos tittaren och relevansen av Murchs klippteknik. För att samla in svar utformades en kvalitativ enkät med frågor om hur deltagarna påverkas och tänker kring scener som innehåller kontinuitetsfel. Resultatet av undersökningen visade att en stor del av deltagarna inte märkte något kontinuitetsfel till en början. När vi informerat om vad kontinuitetsfel är och att de finns i scenerna så upptäckte alla deltagare minst ett kontinuitetsfel. Vi kunde även konstatera att Murchs klippteknik fortfarande är relevant. Resultatet har bidragit med en större förståelse av hur deltagarnas tankegång kring kontinuitetsfelen varit.

Nyckelord: Kontinuitet, kontinuitetsfel, Walter Murch, the Rule of Six, klippning, kontinuitetsklippning, filmklippning.

Innehåll

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	2
1.2 Hypotes	2
1.3 Syfte och frågeställningar	3
2. Teori	3
2.1 Kontinuitet	3
2.1.1 Kontinuitetsfel.....	5
2.1.2 Hur kontinuitetsfel uppstår.....	6
2.2 The Rule of Six	6
3. Tidigare forskning	7
3.1 Tidigare forskning gällande kontinuitetsfel i rörligt material	8
4. Metod och material	10
4.1 Testenkät	10
4.1.1 Enkätundersökningen.....	11
4.1.2 Metodkritik.....	13
4.1.3 Avgränsning	13
4.2 Samarbetet.....	14
4.3 Material	14
5. Resultat och analys	18
5.1 Scenerna	20
5.1.1 Den springande mannen i Doctor Strange in the Multiverse of Madness.....	20
5.1.2 Badscenen i The Vampire Diaries.....	22
5.1.3 Den vita kaffekoppen i The Wolf of Wall Street	23
5.1.4 Sherlocks hoppande händer.....	24
5.1.5 Matbytet i Pretty Woman	25
5.1.6 Tvättmissen i The Big Bang Theory	25
5.2 Jämförelse av scener	26
5.2.1 Doctor Strange in the Multiverse of Madness & The Vampire Diaries.....	26
5.2.2 The Wolf of Wall Street och Sherlock	27
5.2.3 Pretty Woman och The Big Bang Theory.....	28
5.3 Mest påtagligt respektive minst påtagligt	29
5.3.1 Mest påtagligt.....	29
5.3.2 Minst påtagligt	30
5.4 Analys	30
6. Diskussion	32

7. Slutsats	35
7.1 Vidare forskning.....	35
Källförteckning.....	37
Filmer och serier	38

1. Inledning

Att klippa film kontinuerligt betyder att klippen som kommer i följd är tillräckligt diskreta, det vill säga liknar varandra innehållsmässigt, så att publiken förstår att de bilder som kommer efter varandra hör ihop (Phillips, 2002, s. 115). Majoriteten av alla spelfilmer försöker åstadkomma ett sådant flyt genom hela filmen. Filmen förväntas innehålla så få störningsmoment som möjligt, så att filmens rytm och tittarens inlevelse i filmen inte ska störas. Det material som spelas in till en film eller serie är naturligt diskontinuerliga och för att få ett flyt i filmen krävs det att det som är synligt i efterföljande bilder faktiskt stämmer överens. Det är ett arbete som börjar redan under produktionen och dess scener spelas sällan in i kronologisk ordning och den som ansvarar över att kontinuiteten inte bryts är scriptan. Viktiga detaljer bör därför noteras av scriptan under tagningarna, såsom hur kläder sitter på skådespelarna, hur smink och hår ser ut och var skådespelare och rekvisita är positionerade. Ibland går det helt enkelt inte att upprätthålla kontinuiteten, då filmer trots detta kan innehålla små fel som får filmens kontinuitet att brytas (Cybulski, 2014, s. 3).

Det finns olika typer av störningsmoment, så kallade kontinuitetsfel, där klaffel är ett av dem. Sådana klaffel kan både ha att göra med objekt, såsom exempelvis en viss förändring mellan föremål och skådespelare, men det kan också uppstå klaffel gällande rörelser. Exempel på detta kan vara när en ljussättning är placerad så att ett fönster ska vara ljuskällan, men att ljuset faller olika mellan klippen i det inspelade materialet och kan upplevas som att det kommer från olika håll. Ett annat kontinuitetsfel är när objekt eller skådespelare har förflyttats mellan olika klipp, eller bytts ut, vilket kan upplevas som ett hopp mellan klippen. Exempelvis kan en skådespelare sträcka sig efter en kaffekopp med ena handen och sedan i nästa klipp plocka upp koppen med andra handen, det klassas också som ett kontinuitetsfel. Kontinuitetsfel kan undvikas med hjälp av gestaltningsmetoden kontinuitetsklippning, en metod där klippare försöker efterlikna den verkliga världen, vilken är naturligt kontinuerlig. Ken Dancyger, som är expert inom filmredigering och filmproduktion, menar att klippningen aldrig bör förvirra tittarna. Den bör hålla dem informerade och involverade i historien. Det innebär att bilderna matchar varandra från bild till bild och bevarar känslan mellan bilderna (Dancyger, 2018, s. 372). Att hålla kontinuiteten är något som de flesta eftersträvar under produktionen. Dock betyder det inte att alla som tittar på filmen påverkas lika

mycket av dessa fel, då flera av de felen som ibland uppstår i olika filmer och serier fortfarande kan vara klippta så att de ska vara mindre synliga för tittarna.

Walter Murch är en amerikansk regissör, film- och ljudklippare som har varit inflytelserik inom filmklippning och klipptechnik. Murch utformade en klipptechnik under 90-talet och som han kallar *the Rule of Six*. Den tekniken har haft en betydande roll inom filmklippning. Murchs huvudtanke med klipptechniken är att prioritera känslan i en scen före att försöka eliminera kontinuitetsfel. Murch (2001, s. 18) beskriver det *tre-dimensionella handlingsutrymmet* som det fysiska förhållandet mellan objekt och karaktärer överensstämmer under en scen, vilket betyder att om det inte överensstämmer så anses det vara ett kontinuitetsfel.

1.1 Bakgrund

Vi har valt att undersöka publikens påverkan av kontinuitetsfel då vi är intresserade av hanteringen av kontinuitetsfel inom just filmproduktion. Vårt intresse ökade när vi själva hanterade beslut över kontinuitetsfel i våra filmprojekt som filmstudenter. Undersökningen kommer vara nyttig för oss i framtida produktioner eftersom vi därmed får en inblick i hur publiken upplever objekt och rörelse-kontinuitetsfel och hur filmklippare resonerar kring kontinuitetsfel. Vi väljer här att fokusera på objekt- och rörelsefel då det är dessa två fel vi stött på mest under våra egna produktioner. Enligt *the Rule of Six* är kontinuitetsfel något som borde prioriteras bort om valet står mellan till exempel att rätta till felen eller behålla den rätta känslan i scenen (Murch, 2001, s. 20).

1.2 Hypotes

Vår hypotes är att deltagarna som är med i vår undersökning kommer att tycka att kontinuitetsfelen vi presenterar för dem påverkar deras uppfattning och upplevelse av scenerna. Vi har valt ut scener från filmer och serier ifrån olika genrer och vårt antagande är att deltagarna kommer att jämföra felens påverkan med den genre felen tillhör utifrån om det är en film och serie. Vi tror att deltagarna lägger en värdering i om det är en film eller serie, med argument som menar på att det är ett snabbare förlopp i

produktion av serier jämfört med långfilmer. Samma gäller med genre, att tittarna förväntar sig färre fel i en dramafilm i jämförelse med en komedifilm.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här uppsatsen är att undersöka hur olika typer av kontinuitetsfel påverkar tittaren beroende på vilken typ av kontinuitetsfel som förekommer. Vi undersöker också om Murchs *the Rule of Six* fortfarande är relevant på samma sätt gällande kontinuitetsfel i det tre-dimensionella handlingsutrymmet i filmer och serier och hur tittarens upplevelse påverkas av det.

Den här kunskapen är viktig eftersom det är användbart för produktionsteam att veta hur man kan behöva tänka angående kontinuitetsfel, till exempel hur mycket fokus man som filmskapare ska lägga på felen och vad tittaren egentligen anser om dem.

Dessa frågeställningar utgör grunden för denna undersökning.

- Hur påverkas tittaren av kontinuitetsfel gällande rörelse och objekt i film och serier?
- På vilket sätt är huvudtanken med Walter Murchs *the Rule of Six* fortfarande relevant eller har den blivit irrelevant?

2. Teori

För att få en bättre förståelse i vad kontinuitetsklippning är presenteras här några teoretiska begrepp som förklarar vad kontinuitetsklippning är och varför kontinuitetsfel kan uppstå. Vad dessa innebär, varför det ibland förekommer småfel och hur det i sin tur kan undvikas. Vi redogör även Walter Murchs *the Rule of Six*.

2.1 Kontinuitet

Filmhistorikern Eileen Bowser nämner i boken *The Transformation of Cinema, 1907–1915* (1994) att under 1907–1915 försökte filmskapare göra mer komplexa filmer med

djupare berättelser, men att tittarna då började tappa sammanhanget i filmen.

Kontinuitetsklippningen utvecklades för att förhöja åskådarnas filmupplevelse till en ökad känslomässig nivå (Bowser, 1994, s. 58).

Bowser (1994, s. 57) nämner en intervju från 1908 i *New York Times*, som gjordes med Alfred Capus, en fransk dramatiker, där Capus påstod att om publikens uppmärksamhet ska behållas så måste det upprätthållas en omärkbar koppling mellan tagningar och scener (Bowser, 1994, s. 57). Att konstruera en rumslik värld som är skapad av separata bilder relaterade till varandra blev avgörande för att uppnå ett komplext narrativ (Bowser, 1994, s. 58).

Filmteoretikern David Bordwell återger också i boken *Film Art an Introduction* (2016) hur filmberättelsens tydlighet förstärktes under 1900–1910-talet allteftersom filmskapare utvecklade tekniker för att hålla kontinuitet i film. Under denna tid utvecklades olika förhållningssätt för att hålla kontinuiteten i film (Bordwell, 2016, s. 230). Till exempel 180-graders regeln, som innebär att kameran ska hålla sig inom en halvcirkel och skapar logiska positioner mellan karaktärer i scenen. Om kameran förflyttas över denna linje upplevs det som att karaktärerna inte tittar på varandra (Bordwell, 2016, s. 231). Ett annat exempel är matchning av ögonriktning. Det innebär att vi ser en karaktär titta på något och i nästa klipp ser vi vad den tittar på. Det är enkelt men kraftfullt och skapar en rumslik kontinuitet (Bordwell, 2016, s. 234). Ännu en metod för att säkerställa rumslik kontinuitet är rörelsematching. Detta innebär att karaktären fortsätter med samma rörelse mellan olika bildutsnitt. När tittaren följer rörelsen från karaktären blir inte klippet lika märkbart. För att veta när man ska klippa mellan bilderna krävs skicklighet, menar Bordwell (2016, s. 235). Klipparen måste bestämma vid vilken exakt tidpunkt klippningen ska göras eftersom risken för kontinuitetsfel, som till exempel positionsändringar och om objekt flyttas sig mellan tagningar, är markant.

Gabriella Oldham är en filmforskare som skrivit boken *First Cut Conversations with Film Editors* (1992). Den innehåller intervjuer med tjugotre prisbelönta filmklippare och ger en bred bild av filmklippning. Oldham (1992, s. 1) beskriver filmklippning i boken som att det inte bara är en exakt återgivning av ett manus, utan att rytm, känsla och skicklighet hos klipparen har en betydande roll. Oldham (1992, s. 5) menar också

att publiken ofta påstår att klippningen är osynlig för dem och denna osynlighet är en huvudsaklig anledning till att publiken sällan reflekterar över klippningen. Den är inte lika märkbar som exempelvis kostym, skådespeleri eller musik och osynligheten är ett resultat av en lyckad kontinuitetsklippning.

2.1.1 Kontinuitetsfel

Klipparen Sheldon Kahn (1992, s. 26) säger i en av Oldhams intervjuer att när kontinuitetsfel med rörelse uppstår i en scen så försöker han att styra tittarens blick till något annat som rör sig i nästa bild så att de inte märker felmatchningen. Kahn (1992, s. 26) menar att det är en del av klipparens roll att få sådana fel att fungera så att de inte påverkar handlingen. Kahn (1992, s. 26) berättar att han inte tittar efter kontinuitetsfel i andras filmer, bara om han får tråkigt under filmen. Enligt Oldham (1992, s. 11) anser nästan alla klippare att klippningen bör förbli osynlig och att publiken blir hänförd av berättelsen är resultatet av en omärkbar klippning.

Till skillnad från själva kontinuitetsklippningen så finns det andra kontinuitetsfel som mer syftar på det visuella i bilden. Jeffrey Zacks är professor i psykologi och radiologi på Washingtons Universitet i St. Louis. Han har skrivit boken *Flicker – Your Brain on Movies* (2015) där han bland annat tar upp kontinuitetsfel. Han menar att kontinuitetsfel är något som inte alla lägger märke till, då många oftast blir mer engagerade i själva handlingen för att hinna lägga märke till något avstickande bildmässigt. Dock finns det de som faktiskt uppmärksammar kontinuitetsfel och enklare är det att finna de felen om det är så att tittaren vet om att scenen innehåller någon form av kontinuitetsfel (2015, s. 300). Zacks ger även exempel på vad ett sådant kontinuitetsfel kan vara, vilken sort som är mer eller mindre enkel för tittaren att upptäcka. Enligt Zacks så skulle en skådespelares uniform i en scen spela större roll om uniformen byttes ut i samma scen och att det då skulle skapa förvirring hos tittaren. Det vill säga om en skådespelare först bär en polisuniform, så förstår tittaren vad karaktären i sin tur jobbar med. Om uniformen på skådespelaren helt plötsligt skulle bytas ut till en brandmansuniform under scenens gång, skulle det ha en större påverkan på tittarens fokus. Detta kontinuitetsfel anses då vara mer tydligt än om exempelvis karaktärens knappar eller bricka på uniformen skulle bytts ut (2015, s. 235). Dessa tydligare kontinuitetsfel kan

påverka hela handlingen beroende på hur stora felen är, speciellt om en uniform byts ut då karaktären ifråga plötsligt bytt jobb.

2.1.2 Hur kontinuitetsfel uppstår

Mary Cybulski klargör i boken *Beyond Continuity Script Supervision for the Modern Filmmaker* (2014) rollen som scripta vid en filmproduktion. Cybulski (2014, s. 3) förklarar att en film nästan aldrig spelas in i rätt ordningsföljd och det innebär att det är scriptans ansvar att se till att allt stämmer överens i berättelsen när allt sedan klipps ihop till rätt ordning. Scriptan antecknar detaljer om berättelsen och kontinuiteten på inspelningen som stöd för skådespelarna till nästa tagning. Några av de viktigaste sakerna, och som oftast uppmärksammas, är riktningen en skådespelare tittar mot, hur en skådespelare hanterar rekvisita, var en rörlig kamera startar eller stannar och när en skådespelare gör många olika rörelser i tagningen (Cybulski, 2014, s. 75).

Det kan vara imponerande att höra allt en scripta bör hålla koll på när det gäller skådespelarna, menar Cybulski (2014, s. 154) och hävdar att det är psykiskt omöjligt att ha absolut kontinuitet. Cybulski (2014, s. 154) menar att skådespelarna inte är robotar, utan de behöver enbart matcha sina rörelser tillräckligt bra för att det inte ska bli ett störningsmoment senare i klippningen. Scriptan ska hjälpa skådespelarna och inte stå i vägen för deras prestation. Det innebär att scriptan måste välja sina strider och veta vad som är viktigast att fokusera på (Cybulski, 2014, s. 155). Det är alltså scriptans ansvar att minimera risken för kontinuitetsfel.

2.2 The Rule of Six

Som tidigare nämnts har Walter Murch haft en framstående roll inom filmklippning och klipptechnik. Murch har skrivit boken *In the Blink of the an Eye* (2001) där han förklarar sin klipptechnik med hjälp av *the Rule of Six*.

Murch (2001, s. 17) menar att man under de första åren av ljudfilm kämpade för att bevara kontinuiteten i filmscener och det betraktades som ett misslyckande att bryta den tredimensionella kontinuiteten. Han har format en prioriteringslista med sex olika

kriterier som han menar att man ska ta i beaktning i klippningen. En ideal klippning enligt Murch (2001, s. 18) är den som uppfyller alla sex kriterier samtidigt.

1. Känsla	51%
2. Berättelse	23%
3. Rytym	10%
4. Ögonförflyttning	7%
5. Två-dimensionella placeringar	5%
6. Tre-dimensionella handlingsutrymmen	4%

Känsla innebär att redigera främst för att skapa känslor hos publiken. *Berättelse* går ut på att klippningen borde driva berättelsen framåt. *Rytym* betyder att rytmen i dialog, rörelse och klipp ska eftersträva att vara naturliga. *Ögonförflyttning* handlar om att klippningen bör följa publikens ögonriktning från ena tagningen till den andre. *Två-dimensionella placeringar* syftar till att klippningen ska ta hänsyn till 180-graders regeln. *Tre-dimensionella handlingsutrymmen* betyder att det fysiska förhållandet mellan objekt och karaktärer är överensstämmande genom scenen (Murch, 2001, s. 18).

Murch (2001, s. 20) anser att man bör bevara känslor till varje pris, om någon av dessa sex kriterier måste offras, offra från botten och uppåt. Om känslan är rätt, att berättelsen utvecklas på ett unikt sätt och att rytmen är rätt så menar Murch att publiken inte märker eventuella problem i resterande kriterier. De tre sakerna längst upp på listan, känslor, berättelse och rytym är sammankopplade och tenderar att skymma problem i kriterierna längst ned på listan, men det fungerar inte omvänt. Även om ögonförflyttning, två-dimensionella placeringar och tre-dimensionella handlingsutrymmen flyter på perfekt så kan de inte rädda scenen om känslan inte är där (Murch, 2001, s. 20).

3. Tidigare forskning

Liknande undersökningar har tidigare utförts gällande hur människor reagerar på kontinuitetsfel i rörligt material. Den tidigare forskning som används i vår undersökning bidrar med en bättre förståelse i hur människor upptäcker eller inte upptäcker kontinuitetsfel i rörligt material.

3.1 Tidigare forskning gällande kontinuitetsfel i rörligt material

Zacks har forskat tillsammans med psykologiprofessorn Joseph Magliano kring hur hjärnan reagerar vid filmtittande. Forskningen, som tas upp i boken *Flicker* innebär att under en filmvisning använda sig av *functional magnetic resonance imaging* (fMRI). En kvantitativ teknik som kan skanna hela hjärnan på en och samma gång och som kan få fram data om nervsystemets struktur och funktion (Zacks, 2015, s. 220). Anledningen till experimentet var att få svar gällande hur hjärnaktiviteten påverkas av filmtittandet. Filmen de valde att använda för sitt experiment var *The Red Balloon* (Lamorisse, 1956). Den är 33 minuter lång och innehåller 214 klippunkter. Dessa klippunkter är för det mesta kontinuerliga, men några av dem innehåller fortfarande en del synliga kontinuitetsfel och blir därav diskontinuerliga. Exempelvis visades en översiktbild som inte stämmer överens med miljön som visats i klippet tidigare. Testet innebar att filmen visades för några testpersoner för att kunna se om klippunkterna, som innehöll kontinuitetsfel, faktiskt uppmärksammades. Det visade sig att testpersonerna inte alls noterade dessa diskontinuiteter utan de lade i stället mer märke till fel som hade med handlingen att göra.

För att återgå till deras hypotes om hur hjärnaktiviteten kan påverkas av dessa kontinuitetsfel, så visar det sig att syncentrum (den bakre delen av storhjärnan som bearbetar information från synnerven) och andra närliggande delar som processar visuella rörelser ökade MRI-signalen när det kom till klippunkter (2015, s. 222). Zacks och Magliano drog slutsatsen att klippunkter som är kontinuerliga får filmtittandet att flyta på, men även att den visuella diskontinuiteten kan jämnas ut med hjälp av det visuella systemet som finns i hjärnan. Det vill säga tittaren kan hindra sig själv från att lägga märke till dessa diskontinuiteter genom att i stället aktivt följa filmens berättelse.

Ett annat experiment som genomförts tas upp i artikeln "Failure to Detect Changes to Attended Objects in Motion Pictures" (1997). Psykologiforskarna Daniel Levin och Daniel Simons har studerat perception och minnet och år 1995 skapade de ett experiment tillsammans angående uppfattningen av kontinuitetsfel i film. Meningen med experimentet var att ta reda på i vilken grad olika visuella objekt i ett rörligt material kan uppmärksammas om dessa objekt inte är lika centrerade i bilden. De lät

några studenter se en 30 sekunder lång kortfilm som innehöll nio kontinuitetsfel. Scenen utspelade sig mellan två skådespelerskor där bland annat en sja som den ena kvinnan bär både förvinner och kommer tillbaka titt som tätt mellan klippen. Medan ett annat fel kunde vara bordets tallrikar som skiftar mellan färgen röd och vit. Deras tanke med experimentet var att skapa både större och mindre tydliga kontinuitetsfel för att se hur många som kunde uppfattas. Deltagarna blev tillfrågade om de hade lagt märke till något udda, därefter fick de se klippet en gång till. Resultatet från den andra visningen skiljde sig inte nämnvärt från den första.

Simons har efter detta fortsatt att studera ett fenomen, en så kallad *inattentional blindness*. Detta fenomen kan förklaras av att förändringar har skett i en bild och att just dessa förändringar kan vara svårare att upptäcka om fokus ligger på något helt annat. Detta experiment har dokumenterats i "Gorillas in our Midst: Sustained Inattentional Blindness for Dynamic Events" (1999) som är skriven tillsammans med Christopher Chabris. Deltagarna fick se fyra stycken 75 sekunder långa videoklipp där varje klipp hade ett innehåll med sex personer uppdelade med tre personer i varje lag där lagen var definierade genom att deras tröjor skiljdes åt i färgerna svart och vit. I klippet rör sig personerna runt i ett rum samtidigt som de passar en boll till varandra. Det deltagarna skulle göra när de såg klippet var att bestämma sig för ett lag att fokusera på. Efter 44 sekunder kom en kvinna gående mitt i rummet, antingen med ett paraply eller iklädd en gorillaklädsel. Av dem som deltog i experimentet var det 54 procent som noterade kvinnan i klippet, medan 46 procent inte hade noterat henne.

Dessa undersökningar tar upp hur människor har reagerat på olika typer av kontinuitetsfel, både mellan klippunkter och objekt. Vår undersökning påminner om Levins och Simons experiment genom att vi förevisat deltagarna specifika scener där det förekommer visuella kontinuitetsfel gällande objekt och rörelser. Zacks och Magliano har forskat om hjärnans aktivitet när människor tittar på film och deras studie gav ett resultat där filmer kan vara klippta på ett sätt som leder tittaren vidare utan att ha uppmärksammat något udda. Vilket vår undersökning på liknande sätt berör, genom att deltagarna redovisat om de upptäckt något kontinuitetsfel eller inte, samt hur dessa fel påverkat eller inte påverkat deltagarnas uppfattning av scenen.

4. Metod och material

För att få svar på våra frågeställningar skickade vi ut en kvalitativ nätbaserad enkät. Valet av deltagare till enkäten har utgått ifrån ett strategiskt urval. Jan Trost (2012, s. 32) förklarar att strategiskt urval används när man vill vara försäkrad att få variation i svaren från dem man intervjuar. Metoden går kortfattat ut på att man väljer ut ett antal variabler eller kännetecken som har något med undersökningen att göra, till exempel ålder, intressen och egenskaper. Variablerna/kännetecknen sammanställs och delas upp i en överskådlig tabell och sedan delas intervjupersonerna upp i olika kategorier så man får ett varierat urval trots att man valt personerna själv (Trost, 2012, s. 32).

Deltagarna vi valt är studenter på Högskolan Dalarna. Vår plan var att skicka ut enkäten till filmstudenter och lärarstudenter, för att sedan jämföra deras svar. Dock var svarsfrekvensen för låg så vi fick skicka ut enkäten till flera olika utbildningar och avstå att göra en jämförelse mellan vad deltagarna studerar, då det var väldigt blandat och kräver större omfattning av studenter för att kunna jämföra med varandra. De har alla fått titta på samma material och därefter gett sina åsikter och delat sina känslor inför det upplevda. Enkäten innehåller det material som sedan kommer att ligga som grund för undersökningen. Det är sex olika scener från filmer och serier som innehåller olika typer av kontinuitetsfel.

Deltagarna fick helt förutsättningslöst se de sex scenerna och efteråt fick de svara på frågan om de tänkte på något speciellt. Därpå informerades deltagarna om att scenerna innehåller kontinuitetsfel och efter att de fått dessa fel exemplifierade i allmän beskrivning så fick deltagarna titta på scenerna igen. De uppmanades då att försöka urskilja felen och sedan delge sina tankar och åsikter om dem. Därefter visades alla fel i varje scen och deltagarna fick chans att delge sina tankar återigen. Till sist så fick deltagarna svara på vilket fel som var mest respektive minst påtagligt för dem.

4.1 Testenkät

Innan vi skickade ut enkäten till våra tilltänkta deltagare skickade vi ut en testenkät till sex utvalda personer som kunde vara kritiska till den. Vi ville därigenom få reda på ungefär vilka svar vi kunde tänkas få, hur lång tid det tog att göra enkäten och vad

testdeltagarna hade för åsikter om den. Tre av de sex testdeltagarna hade inget att anmärka på, de tre andra hade reagerat på några saker som vi valt att ändra.

Den största ändringen var att vi justerade de första frågorna när deltagarna ser scenerna för första gången. Vi hade initialt frågorna ”Tänkte du på något speciellt under scenen?” och ”Vad fokuserade du på under scenen?”. Deltagarna tyckte då att frågorna liknade varandra och att de funderade på vad de missat under scenen. Efter den responsen ändrade vi den andra frågan från ”Vad fokuserade du på under scenen?” till ”Vad fångade ditt intresse?”, en mer öppen fråga. Vi lade även till ”vet ej” som svarsalternativ på frågan ”Har du sett filmen/serien innan?” då en av deltagarna var osäker på om hen sett filmen/serien innan och tyckte att det hade varit mindre friktion med ett sådant alternativ.

I inledningen av enkäten hade vi också en fråga ”Hur stort filmintresse har du?” med flervalsalternativ 1–5, 1 var lite och 5 var mycket. När vi analyserat svaren utifrån testdeltagarna insåg vi att frågan var lite diffus eftersom alla inte definierar sitt filmintresse utifrån samma faktorer. Vi valde att ändra till frågan ”Hur ofta tittar du på film eller serier?” med svarsalternativen: 0 dagar i veckan, 1–2 dagar i veckan, 3–4 dagar i veckan, 5–6 dagar i veckan och varje dag. Det gav oss en mer konkret bild av deltagarnas intresse för film och serier.

Vi fick även reda på att det tagit 30 minuter för två av deltagarna att genomföra enkäten, 40 min för tre av deltagarna och 60 minuter för den sista. Med den informationen kunde vi skicka ut rätt tidsangivelse till de tilltänkta deltagarna.

4.1.1 Enkätundersökningen

Efter testenkäten genomförde vi den riktiga enkäten. Vi skickade ut enkäten till 416 studenter och fick 19 svar. Alltså en svarsfrekvens på 4,57 procent. De studenter som genomförde enkäten var tre från Film- och TV-produktion, två från Filmproduktion för reklam och information, en från Manus för film och TV, tre från Ämneslärarprogrammet inriktning bild, sex från Systemvetenskapliga programmet och fyra från Grafisk design och webbutveckling programmet.

Deltagarna ombads att svara på dessa frågor:

- Jag samtycker till att delta i undersökningen.
Svarsalternativ: Ja/Nej.
- Vilken åldersgrupp ingår du i?
Svarsalternativ: 18–24, 25–29, 30–39, 40–49, 50–59, 60 eller äldre.
- Studerar:
- Hur ofta tittar du på film eller serier?
Svarsalternativ: 0 dagar i veckan, 1–2 dagar i veckan, 3–4 dagar i veckan, 5–6 dagar i veckan, varje dag.

Efter första visningen av scenerna.

- Har du sett ”filmen/serien” innan?
Svarsalternativ: Ja/Nej/Osäker.
- Tänkte du på något speciellt under scenen?
- Vad fångade ditt intresse?

De blev informerade om kontinuitetsfel och fick se exempel från andra filmer. Sedan fick de titta på scenerna igen.

- Upptäckte du kontinuitetsfelet i scenen?
Svarsalternativ: Ja (deltagaren fick svara på de två nästa frågorna) /Nej
(deltagaren skickades till nästa scen)
- Beskriv felet du såg.
- Vad tycker du om felet?

Alla scener visades två åt gången för att kunna jämföra dessa med varandra.

- Påverkar felet din uppfattning om scenen?
Svarsalternativ: Ja/Nej/Vet ej.
- Vilket kontinuitetsfel av dessa två scener är mest påtagligt enligt dig? Varför?

Avslutande frågor:

- Vilket kontinuitetsfel av alla är mest påtaglig enligt dig?
Svarsalternativ: Doctor Strange, The Vampire Diaries, The Wolf of Wall Street, Sherlock, Pretty Woman, The Big Bang Theory.
- Varför?
- Vilket kontinuitetsfel är minst påtaglig enligt dig?
Svarsalternativ: Doctor Strange, The Vampire Diaries, The Wolf of Wall Street, Sherlock, Pretty Woman, The Big Bang Theory.
- Varför?

4.1.2 Metodkritik

Fördelarna med denna metod är att deltagarna enbart utgår från sina egna tankar och känslor och inte blir påverkade av vare sig sig oss eller någon annan. Vi valde den här metoden i stället för till exempel intervjuer eller diskussionsgrupper eftersom vi ville att deltagarna skulle vara anonyma och det medför tydliga enskilda svar. En nackdel med denna metod kan vara att det blir svårare för deltagaren att beskriva vad hen upplever. Det finns andra nackdelar som är utanför vår kontroll, som till exempel att deltagaren kan skicka in flera enkäter, titta på klippen flera gånger och sitta tillsammans med andra och genomföra den. Det gör att resultatet inte blir helt tillförlitligt i och med att de kan titta på klippet flera gånger tills de upptäcker fel, om de sitter flera stycken kan de hjälpa varandra, eller påverkas av varandra, och att de kan göra om enkäten när de vet vad den handlar om.

Vi tror på undersökningens resultat då sannolikheten att deltagarna gör något av exemplen ovan är försumbar eftersom enkäten är relativt tidskrävande i sig. Dessutom väger fördelarna upp nackdelarna genom att deltagarna får sitta ensamma, de genomför enkäten i sin egen takt och de är helt anonyma.

4.1.3 Avgränsning

Som nämndes i inledningen finns det många olika sorters kontinuitetsfel och om vi valt att testa alla dessa olika fel i enkäten så skulle undersökningen bli för bred för det

tidsspann vi tilldelats för denna uppsats. Vi valde därför att fokusera på kontinuitetsfel i form av objekt och rörelse. Angående *the Rule of Six* väljer vi att inrikta oss på huvudtanken gällande klipptechniken vilket vi kan göra genom att fokusera på känslan, berättelsen samt det tre-dimensionella handlingsutrymmet. Att gå in djupare på klipptechniken skulle även det kräva en större omfattning av undersökningen.

4.2 Samarbetet

För att effektivisera detta arbete valde vi att dela upp uppsatsens struktur och därefter skriva olika delar var för sig, samtidigt som regelbunden kontakt har hållits. Tidigare forskning och teori delades upp, på så sätt att en av oss sökte relevant forskning och den andra böcker som hade med vår teori att göra. Enkäten utvecklades gemensamt och undersökningens resultat diskuterades och analyserades av oss båda. Resultatets analys delades upp i två delar, då en av oss har analyserat de tre första scenerna och den andra har analyserat de resterande tre scenerna. Därefter delades jämförelserna av scenerna upp, där en av oss skrev två jämförelser, medan den andra skrev en. Diskussion och slutsats har skrivit tillsammans, på så sätt att vi delat upp mindre stycken i diskussionen att skriva var för sig, samma gäller slutsatsen.

4.3 Material

Filmklippen som har valts att användas i denna undersökning är indelade i olika kategorier beroende på vilka typer av kontinuitetsfel som förekommer, rörelse eller objekt, samt vilken genre de tillhör. Valet av scener utifrån genre togs med ifall deltagarna fann någon koppling mellan genre och kontinuitetsfel, det vill säga om felen ansågs vara svårare alternativt lättare att upptäcka beroende på vilken genre scenen tillhör. Om deltagarnas personliga preferenser skulle spela någon större roll när det kommer till genrer, om felen skulle kunna uppmärksammas olika. Samt är klippen valda utifrån *the Rule of Six*, då scenerna innehåller kontinuitetsfel som inte uppfyllt det tre-dimensionella handlingsutrymmet och som i stället valt att prioritera känslorna i scenen. Vissa kontinuitetsfel är mer synligare än andra och anledningen till detta är för att ta reda på om felens synlighet hade någon större betydelse för deltagarna.

Under kategorin med rörelse som kontinuitetsfel och fantasy som genre har en scen ur filmen *Doctor Strange in the Multiverse of Madness* (Raimi, 2022) och en scen tagen

från serien *The Vampire Diaries* (Plec & Williamsson, 2011) visats. Ur filmen *The Wolf of Wall Street* (Scorsese, 2013) och serien *Sherlock* (Gatiss & Moffat, 2010) har scenerna ingått i kategorin med rörelse som kontinuitetsfel och kriminaldrama som genre. Tredje och sista kategorin har innehållit scener ur filmen *Pretty Woman* (Marshall, 1990) och serien *The Big Bang Theory* (Lorre & Prady, 2008), där olika objekt byts ut mellan klippen och räknas då som kontinuitetsfel. Deras gemensamma genre är komedi.

1. I första scenen som är från filmen *Doctor Strange in the Multiverse of Madness* (2022) (se figur 1) syns huvudkaraktären röra sig sakta framåt mot en buss som blivit demolerad av en monsterliknande varelse. Bredvid huvudkaraktären syns en man springa samma sträcka flera gånger i rad och han syns i bild varje gång som kameran byter vinkel.
2. I den andra scenen tagen från serien *The Vampire Diaries* (2011) (se figur 2), befinner sig en kvinna i en sjö. En man som befunnit sig på land går ner i vattnet för att möta kvinnan. Hennes hår förändras mellan tre olika bilder. Tidigare i scenen har hennes öron täckts av hennes hår, men i en helbild direkt efter syns hennes hår ligga bakom hennes öron.
3. Tredje scenen är tagen från filmen *The Wolf of Wall Street* (2013) (se figur 3) där två karaktärer pratar med varandra. Det förekommer flera små kontinuitetsfel i deras rörelser samt i objekten. Till exempel riktas den ena karaktärens ansikte åt ett annat håll jämfört med den tidigare bilden och en kaffekopp syns i bild, men är i nästa ögonblick borta.
4. I fjärde scenen syns huvudkaraktären i serien *Sherlock* (2010) (se figur 4) hålla sina händer framför sig i ett klipp från en vinkel framifrån, medan ett annat klipp från en vinkel bakifrån visar att huvudkaraktären håller händerna bakom ryggen. Dessa klipp följer direkt på varandra.

5. Den femte scenen är tagen ur filmen *Pretty Woman* (1990) (se figur 5). I denna scen äter karaktären en croissant och efter några bilder så håller hon plötsligt i en pannkaka.

6. Den sjätte och sista scenen är tagen ur serien *The Big Bang Theory* (2008) (se figur 6). Två av karaktärerna befinner sig i en tvättstuga och viker tvätt. Ena karaktären använder sig av ett vikverktyg för att vika tvätt. I verktyget ligger det först en tröja som i bilden direkt efter blivit en strumpa och som sedan återgår till att vara en tröja.

Det går att få förståelse för hur klipparna som klippt dessa scener har valt att prioritera känsla och handling genom att inkludera kontinuitetsfelen ändå, trots att felen eventuellt kan ha en påverkan på tittandet. Exempelvis så förekommer den springande mannen i *Doctor Strange in the Multiverse of Madness* i alla vinklar som använts, vilket betyder att scenen har spelats in flera gånger, från flera olika vinklar och skådespelaren har behövt göra samma rörelser om och om igen. Detta bidrar helt enkelt till en miss i tre-dimensionella handlingsutrymmet när mannen egentligen skulle varit med i en, max två vinklar. Samma gäller för *The Vampire Diaries* där känslan också har prioriterats eftersom frisyren som förändras mellan klippen är från olika tagningar, men delarna som valts ut har förmodligen visat ett bättre skådespeleri. Innehållet mellan tagningarna i *The Wolf of Wall Street* påverkar även dem det tre-dimensionella handlingsutrymmet genom att klippen från de olika vinklarna inte matchar varandra fullt ut.

Figur 1. Den springande mannen i *Doctor Strange in the Multiverse of Madness* (2022).

Figur 2. Frisyren som ändras i *The Vampire Diaries* (2011).

Figur 3. Ansiktsriktningarna och den vita kaffekoppen i *The Wolf of Wall Street* (2013)

Figur 4. Händernas positionsförflyttningar i *Sherlock* (2010).

Figur 5. Matbytet i *Pretty Woman* (1990).

Figur 6. Tvätten som byts ut i *The Big Bang Theory* (2008).

5. Resultat och analys

Utifrån enkätundersökningens svar skapas två tabeller för att tydligare visa vad deltagarna svarat. Därefter analyseras deltagarnas svar utifrån enkätens uppbyggnad. De enskilda scenerna analyseras först och därefter svaren på hur deltagarna ser på jämförelsen mellan två scener från samma genre.

Både tabell 1 och tabell 2 visar en sammanställning av hur många studenter som deltagit samt hur ofta deltagarna tittar på film, från "1 - 2 dagar i veckan" till "varje dag". Dock finner vi inget samband mellan hur ofta deltagarna tittar på film och serier med hur kontinuitetsfelet har påverkat deras uppfattning av scenerna eller om de upptäckt eller inte upptäckt något av felet. Samt avstår vi från att göra statistiska analyser, då våra exempel som används är fåtaliga med bara två scener i respektive genre. Valet att göra på detta sätt är för att tiden inte funnits att inkludera fler scener i enkäten och därför valde vi färre scener vilket ger låg statistisk tillförlitlighet. Scenerna är numrerade från 1 – 6 och förekommer i båda staplarna i bägge tabellerna, där scenernas namn förtydligas under tabellerna.

I tabell 1 visar den vänstra stapeln vilka deltagare som upptäckt något kontinuitetsfel efter första tittningen och den högra stapeln redogör vilka deltagare som uppmärksammat något kontinuitetsfel efter andra tittningen. I båda staplarna har ett (X) satts för att visa vilka deltagare som upptäckt ett fel.

Tabell 1. Kontinuitetsfel som deltagarna lagt märke till under första tittningen respektive andra tittningen.

Sammanställning		Upptäckte felet efter första tittningen						Upptäckte felet efter andra tittningen					
Student	Hur ofta tittar deltagaren på film och serier?	Scen 1	Scen 2	Scen 3	Scen 4	Scen 5	Scen 6	Scen 1	Scen 2	Scen 3	Scen 4	Scen 5	Scen 6
1	Varje dag					X	X	X	X			X	X
2	Varje dag							X	X	X	X	X	X
3	Varje dag								X			X	X
4	3-4 dagar i veckan							X	X	X		X	X
5	3-4 dagar i veckan							X		X	X	X	X
6	Varje dag							X					
7	5-6 dagar i veckan								X	X		X	X
8	5-6 dagar i veckan											X	X
9	3-4 dagar i veckan					X		X	X	X	X	X	X
10	5-6 dagar i veckan								X	X		X	X
11	3-4 dagar i veckan							X		X			X
12	Varje dag					X	X					X	X
13	Varje dag					X		X	X	X	X	X	X
14	5-6 dagar i veckan											X	
15	Varje dag								X			X	X
16	1-2 dagar i veckan											X	X
17	5-6 dagar i veckan							X	X	X		X	X
18	3-4 dagar i veckan									X		X	X
19	3-4 dagar i veckan								X			X	X

Scen 1: Doctor Strange.

Scen 2: The Vampire Diaries.

Scen 3: The Wolf of Wall Street.

Scen 4: Sherlock.

Scen 5: Pretty Woman.

Scen 6: The Big Bang Theory.

Den vänstra stapeln i tabell 2 visar om deltagarna blivit påverkade av kontinuitetsfelen när de vetat om att felen existerar. Det redogörs i tabellen genom att deltagarna fått svara "ja" eller "nej" på vilka scener som påverkat eller inte påverkat dem. I den högra stapeln förekommer deras val gällande vilken scen som varit mest respektive minst påtaglig. Detta visas i tabell 2 genom att (O) är satt på den scen som varit mest påtaglig och ett (X) för den scen som varit minst påtaglig.

Tabell 2. Deltagarnas uppfattning av scenens påverkan av felet, samt vilket fel de valt som mest och minst påtagligt.

Sammanställning		Påverkar felet deltagarens uppfattning om scenen när hen vet om felet						Scenen som är mest (= O) och minst (= X) påtaglig enligt deltagaren					
Student	Hur ofta tittar deltagaren på film och serier?	Scen 1	Scen 2	Scen 3	Scen 4	Scen 5	Scen 6	Scen 1	Scen 2	Scen 3	Scen 4	Scen 5	Scen 6
1	Varje dag	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja			X		O	
2	Varje dag	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	O	X				
3	Varje dag	Nej	Nej	Nej	Nej	Vet ej	Vet ej	X				O	
4	3-4 dagar i veckan	Nej	Nej	Ja	Nej	Nej	Ja			O	X		
5	3-4 dagar i veckan	Ja	Nej	Ja	Vet ej	Ja	Ja		X			O	
6	Varje dag	Nej	Vet ej	Nej	Nej	Nej	Nej	O	X				
7	5-6 dagar i veckan	Ja	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja		X				O
8	5-6 dagar i veckan	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	O	X				
9	3-4 dagar i veckan	Nej	Ja	Ja	Nej	Ja	Nej		O	X			
10	5-6 dagar i veckan	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja	Ja			X		O	
11	3-4 dagar i veckan	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej				X		O
12	Varje dag	Nej	Vet ej	Nej	Ja	Nej	Ja	O		X			
13	Varje dag	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	X				O	
14	5-6 dagar i veckan	Ja	Ja	Nej	Nej	Ja	Ja				X / O		
15	Varje dag	Ja	Nej	Ja	Nej	Ja	Ja		X			O	
16	1-2 dagar i veckan	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej			X		O	
17	5-6 dagar i veckan	Nej	Vet ej	Ja	Nej	Ja	Ja	X					O
18	3-4 dagar i veckan	Nej	Nej	Vet ej	Nej	Vet ej	Vet ej	X				O	
19	3-4 dagar i veckan	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej					O	X

Scen 1: Doctor Strange.

Scen 2: The Vampire Diaries.

Scen 3: The Wolf of Wall Street.

Scen 4: Sherlock.

Scen 5: Pretty Woman.

Scen 6: The Big Bang Theory.

Genom att läsa deltagarnas svar utifrån tabellerna går det att tyda att två scener avviker sig från de andra scenerna, *Pretty Woman* och *The Big Bang Theory*.

5.1 Scenerna

Varje scens resultat från enkäten redogörs ett i taget och i den ordning deltagarna fått se scenerna.

5.1.1 Den springande mannen i Doctor Strange in the Multiverse of Madness

Efter att deltagarna fått se scenen från *Doctor Strange in the Multiverse of Madness* visar det sig att några av svaren liknar varandra. Svaren inkluderar inte något kontinuitetsfel från första tittningen. Det framgår tydligt att flera deltagare har sitt fokus på monstret och bussen. Några deltagare beskriver scenen som en karaktäristisk superhjältefilm genom att svara "typisk action/superhjärte-scen, inget som intresserar

mig” och “att det verkligen kändes som något taget rakt ur en Marvel-serie”. Andra deltagare beskriver specialeffekterna i den här scenen, där bland annat CGI (Computer Generated Images - ‘datorgenererade bilder’) tas upp. Mer specifikt att den datorgenererade bussen ser bra ut, men att monstret ser överkligt ut. Huvudkaraktärens handrörelser tas upp i ett av svaren och förklaras som fint koreograferade. Det som fångar deras intresse har inte heller något med kontinuitetsfel att göra, utan påminner om tidigare svar där bussen och monstret är i fokus för flera av deltagarna. Någon nämner att monstret är både lite spännande och att det skapar en viss nyfikenhet hos deltagaren, “ett tentakelmonster dyker upp från till synes ingenstans. Jag blev nyfiken på vad det var och var det kom ifrån”. Något annat i scenen som intresserar deltagarna är när bussen delas mitt itu. Bortsett från det så visar det sig att vissa väljer att lägga mer fokus på vem skådespelaren är som spelar huvudkaraktären, vilket några deltagarna tar upp genom att bara nämna Benedict Cumberbatch som svar på vad som fångar deras intresse.

Det kontinuitetsfel i denna scen som vi valt att ge som exempel är det fel som de flesta upptäcker, den man som springer samma sträcka flera gånger i rad uppmärksammas utav flera av deltagarna. Medan andra deltagare nämner andra kontinuitetsfel, bland annat så märker en deltagare att i ena bilden, tagen från ett fågelperspektiv, går det att se en bil som vält och är placerad mer åt vänster gentemot huvudkaraktären, “... men när man ser doctor strange från vinkeln framifrån så ligger bilen mer direkt bakom honom, och man ser inga människor”. En annan deltagare nämner en annan bil som vält i bakgrunden och blir iväg-puttad, men att den bilen återkommer till att vara parkerad vid en väggkant. Det sista kontinuitetsfelet som noteras i denna scen är en uppochnervänd bil som är placerad i korsningen där monstret befinner sig och som sedan försvinner i annan bild. Felen upplevs som lite onödiga, men inte nödvändigtvis så tydliga. En deltagare förklarar att “det var inte något jag brydde mig om först men ju mer jag kollar om klippet desto mer tycker jag det drar min fokus bort från huvudkaraktären”. Det är färre deltagare som tycker att felen har en viss påverkan på scenen, än de som inte tycker det.

5.1.2 Badscenen i *The Vampire Diaries*

I denna scen upptäcktes inte några kontinuitetsfel efter första tittningen. Likt scenen innan, så finns det en del andra saker i denna scen som deltagarna väljer att lägga sitt fokus på. Bland annat så är det flera av deltagarna som har funderingar om varför karaktärerna i scenen befinner sig i vattnet. Vissa andra har redan sett serien och är väl medvetna om både vilka karaktärerna är och att denna serie handlar om vampyrer. Någon funderar över hur deras vampyregenskaper fungerar i den här fantasivärlden, medan en annan beskriver scenen som en *Twilight*-kopia och att det känns som att serien handlar mer om känslor än om vampyrer. En deltagare förklarar att alla i serien viker sig för Elenas (kvinnan i scenen) vilja. Något mer som deltagarna fokuserar på är Damon (den mörkhåriga mannen) och hans skådespeleri som beskrivs som överdrivet, “eftersom det är en dramatisk scen får jag känslan av att skådespelarna agerar lite extremt och tycker det bryter mitt fokus på vad scenen handlar om”. Vad som fångar deltagarnas intresse skiljer sig åt även där. Några förblir intresserade av att ta reda på varför karaktärerna befinner sig i vattnet. Andra fastnar för musiken och dialogen, där en av deltagarna funderar över om den kvinnliga skådespelarens röst har gjorts mörkare, då den skiljer sig från hennes vanliga röst. Sedan verkar det vara spänningen och skådespelarnas utseende som fångar några av deltagarnas intresse.

Efter att denna scen visas en andra gång visar det sig att inte alla upptäcker någon form av kontinuitetsfel. Det kontinuitetsfel som vi ger som exempel från scenen, där kvinnans hår ändras, lägger flera av deltagarna märke till. Deltagarna beskriver kontinuitetsfelet som att hennes hår ändras lite till och från eller att håret hänger olika, att det täcker örat först och sedan inte, “hennes hår är först bakåtslickat, sen sidbena, och sen mittbena”. Andra deltagare nämner andra kontinuitetsfel som går att finna i scenen. Bland annat så förklarar några deltagare att vattennivån ser ut att ändras mellan helbild och närbilderna, vilket kan förklaras genom att kvinnan går längre ner i vattnet i helbild, medan i närbilderna så står kvinnan med vatten upp till midjan. Dessa fel beskrivs av deltagarna som väldigt små för en publik att upptäcka, men att felen blir tydligare om de påpekas. Efter att felen påvisas är det ett fåtal som känner att det påverkar deras uppfattning av scenen.

5.1.3 Den vita kaffekoppen i The Wolf of Wall Street

Det som fångar deltagarnas intresse är främst karaktärernas dialog. Deltagarna lägger inte märke till några fel i scenens kontinuitet. Någon förklarar kontrasten mellan karaktärerna, att den stående mannen ser lite nördig ut och att den andre mannen, som sitter ner ser mer professionell ut. En deltagare svarar “känns som en informationsscen som ska tala om för publiken genom stående killen hur mycket pengar Leonardos karaktär tjänar, för att förklara varför så många ville bli ’börshajar’ på 80–90-talet”. Pengar blir tydligt ett fokus bland flera av deltagarna, då dialogen förmedlar hur mycket pengar som den ena karaktären tjänar. Andra deltagare lägger märke till den stående mannens utseende genom att svara “Jonah Hills tänder givetvis”, “lite mörkt och han i glasögon har färgglada kläder som sticker ut” och “coola glasögon”. Några fokuserar på skådespeleriet när de svarar att de tycker scenen har bra atmosfär och skådespelare. En annan deltagare beskriver scenen som att det inte finns någon kemi mellan karaktärerna. Det som fångar deltagarnas intresse är främst dialogen, miljön och karaktärernas utseende. Några av deltagarna svarar på frågan med korta svar, “intressant dialog. Bra skådisar”, “de färgglada kläderna”, “den absurda dialogen” och “dialogen, miljön”. Andra svar liknar dessa, men är lite mer beskrivande. En deltagare menar att den stående mannens kroppsspråk är utmärkt och fastnar för hans vita tänder. En annan beskriver stämningen i scenen som skön och deras attityd framstår som självsäker. En deltagare beskriver den ene karaktärens skjorta som riktigt ful. Det sista svaret har med kameravinkeln att göra, då en deltagare fastnar för vilken vinkel som används, “han som kände sig underlägsen var hela scenen filmad underifrån och tvärtom för Dicaprios karaktär”.

Flera kontinuitetsfel finns i denna scen och flera av dem upptäcks av deltagarna. Kaffekoppen som ena karaktären plockar fram i bild uppmärksammas och att den försvinner i nästa. Deltagare som upptäcker detta kontinuitetsfel svarar “i slutet drack han aldrig ur koppen. Han gick in för att göra det. I nästa bild tuggar han på något och efter det när de byter bild igen så ställer han ner koppen igen”. Några lägger märke till ett fel i bakgrunden och svarar att de ser en man i gröna byxor gå förbi två gånger. Sedan nämner de att den ena karaktärens blick byter riktning från ena sekunden till den andra, det vill säga att hans huvud inte har samma position mellan bilderna. En replik som karaktären säger utan att skådespelaren rör på munnen uppmärksammas av en

deltagare. Dock menar deltagarna att dessa kontinuitetsfel inte är så märkbara, speciellt när det inte har informerats om att det finns kontinuitetsfel i scenen. Dessvärre distraheras några av deltagarna av kontinuitetsfelen när de väl ser dem. Deltagarna vars uppfattning påverkas av denna scen är inte dominerande.

5.1.4 Sherlocks hoppande händer

Efter första tittningen under denna scen är det flera deltagare som anmärker på klippningen under scenen, främst när Sherlock gör en piruett eftersom det klipps mellan två bilder sex gånger på cirka fyra sekunder, vilket är ett högt tempo. Några lägger märke till dialogen och själva situationen. En deltagare skriver ”jag tänkte att situationen var densamma som när min systerdotter vill visa att hon kan snurra. Sherlock kändes som ett barn som ville imponera på en vuxen” och en annan skriver:

Att de stod nära varandra, att han verkade gilla henne och att samtalet med henne gjorde honom mindre stel och tillrättalagd i sin personlighet (även om han brukar vara ganska excentrisk) så tittade han sig över axeln för att se ifall någon annan såg, att hon såg verkade inte bekymra honom.

Vissa börjar tänka på om de sett avsnittet innan eller inte. På frågan “vad fångade ditt intresse?” så är Sherlocks piruett det som fångar mest fokus men även miljön kring dem. En deltagare undrar vad det är för fintillställning de är på och varför de utreder ett mord just där, medan en annans intresse fångas av att Martin Freeman som spelar Doctor Watson dyker upp i slutet av scenen.

En deltagare uppmärksammar kontinuitetsfelet vi är ute efter, alltså att Sherlocks händer flyttas efter varje bildutsnitt. Andra anmärker i stället på att kvinnans armar inte överensstämmer mellan klippen. Det är delade meningar kring vad de tycker om kontinuitetsfelet. En deltagare menar att det är störande eftersom det är tydligt att de klippt ihop scenen från ett flertal tagningar och en annan deltagare anser att det är lite konstigt men inte så farligt eftersom hen fokuserar mest på Sherlocks piruett. När vi visar felet efter tredje tittningen så är det ett litet antal som tycker att kontinuitetsfelet påverkar deras uppfattning av scenen när de var medvetna om det.

5.1.5 Matbytet i Pretty Woman

Under denna scen tar dialogen och berättelsen mycket fokus av deltagarna efter första tittningen. Gestaltningen av karaktärerna engagerar flera av deltagarna, de observerar att kvinnan sitter hoptryckt och pratar med mat i munnen och mannen sitter rak i ryggen och läser tidningen och de menar att det pekar på klasskillnaderna mellan karaktärerna. Några tänker på det enkla ljudet under scenen, att det är ett väldigt tyst atmosfärljud. En påpekar att kvinnan äter olika saker under scenen, en annan anmärker att hennes hår ligger olika på hennes axlar mellan klippen. I frågan vad som fångar deltagarnas intresse är en av sakerna det kvinnan äter. En av deltagarna skriver att det känns som de glömt bort vad hon åt mellan tagningarna. Att croissanten byts till en pannkaka är det flera som anmärker på. Andra fokuserar mer på att filmen fortfarande håller måttet, att den är nostalgisk och att det är en klassiker. Återkommande svar är också kvinnans kroppsspråk och att hon befinner sig i underläge.

Efter andra tittningen, när deltagarna är medvetna om att det sker ett kontinuitetsfel i scenen, svarar majoriteten att croissanten ändras till en pannkaka och en deltagare påpekar igen att hennes hår ligger annorlunda på hennes axlar. Vad deltagarna tycker om felet är varierande. Några tycker det är slarvigt och onödigt och kunde ha gjorts bättre eftersom det hon äter är mitt i bild. Vissa påstår att det inte skadar själva berättelsen och det värsta man kan tänka är att hon bara är väldigt hungrig. En deltagare skriver ”inte nåt som jag tänkt på förut, och då har jag sett denna filmen många gånger förut”. När deltagarna får felet bekräftat och på frågan om felet påverkar deras uppfattning av scenen är det ungefär lika många som tycker det som inte tycker det.

5.1.6 Tvättmissen i The Big Bang Theory

Under denna scen väcks olika reaktioner från deltagarna efter första tittningen. Flera tolkar att mannen är nedvärderande mot kvinnan och dumförklarar henne, en påstår att hon dumförklarar sig själv utan att tänka på det. Några anmärker på deras färgglada kläder och att det drar uppmärksamheten till karaktärerna. Ett återkommande svar är att flera ogillar det pålagda skrattet och att det används för att man ska se ner på kvinnan. Vikverktyget mannen använder nämns också och en deltagare skriver ”han viker en blå tröja i början men viker aldrig klart den, det han väl viker klart är strumpor eller

kalsonger”. Vad som fångar deltagarnas intresse är främst dialogen men även vikverktyget som används. Ytterligare en deltagare skriver ”de visar att han ska vika en blå t-shirt, men när han sedan ska vika den så är det inte längre en t-shirt, det är ett par strumpor”.

Efter andra tittningen av scenen är det en klar majoritet som upptäcker kontinuitetsfelet. De flesta upptäcker felet vi gett som exempel, t-shirten mannen viker som sedan blir ett par strumpor som sedan blir en t-shirt igen. Ett par deltagare upptäcker även att kvinnan pillar på tvättmaskinen med en hand och sedan håller hon i tvättmaskinen med båda händerna. De upptäcker även att innehållet på hyllorna ändras i bakgrunden. Enligt några deltagare är detta fel slarvigt, klantigt och det borde vara enkelt att undvika. En deltagare skriver att det inte spelar så stor roll, inget man tänker på om man inte anstränger sig att hitta fel och en annan skriver att tvätt är tvätt och med tanke på att det är en så kort scen så märker deltagaren det inte ens förrän vi ber om det. En tredje deltagare skriver att det är inget som förstör skämtet. När vi frågar om felet påverkar deltagarens uppfattning av scenen när de fått felet visat för sig är det även där ungefär lika många som inte tycker det som tycker det.

5.2 Jämförelse av scener

I ett avsnitt i enkäten få deltagarna jämföra scener med varandra, två scener i taget. Där får de välja vilken av de två scenerna som ställs mot varandra som har det mest påtagliga kontinuitetsfelet enligt dem.

5.2.1 Doctor Strange in the Multiverse of Madness & The Vampire Diaries

Deltagarna har delade åsikter gällande vilka scener innehållandes kontinuitetsfel som är mest påtagliga, enligt dem, när det kom till att jämföra felen mellan *Doctor Strange in the Multiverse of Madness* och *The Vampire Diaries*. Det är en deltagare som aldrig, ens efter uppmaning, upptäcker några kontinuitetsfel och svarar därför inte med någon scen och en annan vet inte.

De flesta deltagare som upptäcker någon form av kontinuitetsfel efter andra tittningen svarar att det mest påtagliga kontinuitetsfelet enligt dem är *Doctor Strange in the Multiverse of Madness*. Deltagarna förklarar att kontinuitetsfelet med mannen som springer i bakgrunden förstör själva upplevelsen. Vissa anser att en detaljrik scen kan hindra tittaren från att upptäcka eventuella kontinuitetsfel, då deras fokus vanligtvis förflyttar sig runt om i bilden för att kunna ta in allt som sker i scenen. Dock förklarar andra deltagare att en detaljrik scen också kan få vissa tittare att vilja granska innehållet mer noggrant för att se så att allt stämmer överens med varandra, från bild till bild. Eftersom mannen är i bakgrunden, så förklarar vissa att det inte är lika lätt att upptäcka honom jämfört med om han hade befunnit sig mer i förgrund. En annan deltagare funderar över hur skaparna tänkt kring kontinuitetsfelet, om skaparna varit för trötta för att filma om scenen för att på så sätt ha kunnat undvika mannen i bakgrunden. Kontinuitetsfelen i *The Vampire Diaries* tycker vissa är mer tydliga eftersom scenen är lugnare och inte så detaljrik. Det är bara två skådespelare i fokus och det bidrar till att några ansåg felen som lättare att upptäcka. En deltagare svarar:

Enligt mig skulle jag säga *The Vampire Diaries*. Anledning: den har en lugn och enkel scen som gör att det blir lättare för oss åskådare att analysera små detaljer. I *Doctor Strange* händer väldigt många saker på en och samma gång, att man endast hinner tänka på de mest väsentliga. Å andra sidan är mannen som springer något objekt som konstant rör sig i bild och kan då dra till sig mer uppmärksamhet. Så för vissa tittare hade den detaljen märkts mer för dem.

Andra förklarar att det var lätt att fastna i dialogen i denna scen och det gör kontinuitetsfelen inte lika enkla att upptäcka.

5.2.2 The Wolf of Wall Street och Sherlock

De råder delade meningar kring vilket kontinuitetsfel som är mest påtagligt mellan scenerna från *The Wolf of Wall Street* och *Sherlock*. En deltagare anser att scenen från *Sherlock* är mest påtaglig och beskriver felet som att det stör hen mer när hen ser felet. Att de under produktionen inte kan ha gått igenom materialet tillräckligt och att scenen egentligen ska kännas verklig men att det nu känns väldigt inspelat. En annan uppfattar felet i *Sherlock* enklare att se då felet i *The Wolf of Wall Street* är svårare att se då

klippningen är väldigt snabb. Ytterligare en deltagare tyckte också *Sherlock* eftersom hen inte är lika investerad i dialogen. Några deltagare har svårt att välja en av scenerna och en av de skriver:

Jag vet inte riktigt, jag såg inget av felen vid första tittningen. Eftersom Leonardo är i en närbild så blir det påtagligt att små saker händer fel, så som att han tuggar i stället för dricker eller kaffekoppen, och eftersom bilderna är större i *Sherlock* kan också rörelserna vara större utan att de känns fel, också för att han gör den där piruetten och hon flyttar på sig, det är ganska mycket rörelse i scenen som gör att felen inte märks så mycket.

De som tycker felen i *The Wolf of Wall Street* är mer märkbara skriver att det är enklare att lägga märke till ett fel vid ansikten än vid händer och att det är irriterande när man tänker på att huvudet flyttar åt olika håll mellan tagningarna. En deltagare skriver:

Troligtvis *The Wolf of Wall Street* då en kaffekopp dyker upp lite slumpmässigt. Samma sak här, precis som föregående två exempel, är klippningen som går fortare enligt mig den som gör att man tar in det viktigaste. Medan när saker och ting inte händer lika hastigt får man mer tid att analysera det som finns på bild.

5.2.3 Pretty Woman och The Big Bang Theory

När vi frågar vilken av scenerna från *Pretty Woman* och *The Big Bang Theory* som är mest påtaglig svarar majoriteten av deltagarna *Pretty Woman*, med den främsta motiveringen att det hon äter är centralt i bilden i jämförelse med tvätten mannen i *The Big Bang Theory* hanterar. En deltagare skriver:

Vivians croissant eftersom scenen är mer statisk och det är mer 'mitt i bild'. Scenen från *The Big Bang Theory* har mer rörelse och större sannolikhet att man fokuserar på ansiktena, medan i *Pretty Woman* är ansiktet praktiskt taget hela bildfånget.

En annan deltagare skriver ”Pretty Woman, det är något hon konstant håller i och använder i scenen. Den blå tröjan är så pass lik den blå brädan i *The Big Bang Theory*, vilket gör att den inte märks av på samma sätt”.

En deltagare som tycker scenen ur *The Big Bang Theory* är mer påtaglig skriver ”man ser att han inte viker ihop tröjan medan i *Pretty Woman* så filmar dem killen en stund så hon kan ha bytt bröd under tiden”. Ett par deltagare anser att felet är lika påtagliga eftersom felet liknar varandra och att man inte kan byta ut saker hur som helst, enligt dem.

5.3 Mest påtagligt respektive minst påtagligt

Som avslutande frågor har vi vilket kontinuitetsfel av alla som är mest och minst påtagligt enligt deltagaren med frågan “Varför?” som följdfråga.

5.3.1 Mest påtagligt

Kontinuitetsfelet från scenen i *Pretty Woman* är det fel som flest deltagare anser som mest påtagligt. De motiverar valet med att scenen är väldigt lugn, enkel och har få kameravinklar, vilket gör det enklare att lägga märke till detaljer i bilden. Deltagarna nämner också att det hon äter är väldigt synligt i bild och att hennes ätande är en central del av samtalet. Ett antal deltagare väljer scenen från *Doctor Strange in the Multiverse of Madness*. Deltagarna anser att den upplevs överklig, ologisk och tycker att en så pass bra film inte borde göra sådana misstag. En deltagare svarar:

För att snubben springer förbi inte en, inte två, inte tre, utan fyra gånger så jag hade väldigt många fler chanser att upptäcka det. I många av bilderna är han en av få saker som rör sig, vilket gör att jag lägger märket till honom lättare.

Scenen från *The Big Bang Theory* väljer några deltagare som mest påtaglig eftersom felet märks tydligt och det förstör inlevelsen. De tre resterande scenerna från *The Vampire Diaries*, *The Wolf of Wall Street* och *Sherlock* väljs av få deltagarna. En deltagare som väljer *The Vampire Diaries* förklarar att hen inte uppskattar när håret ändrar sig och att det märks tydligt att det är två olika inspelningstillfällen. En deltagare

som väljer *The Wolf of Wall Street* skriver ”det märks tydligare” och en deltagare som väljer *Sherlock* skriver ”ingen aning helt ärligt”.

5.3.2 Minst påtagligt

Den scen med kontinuitetsfel som flest deltagare väljer som minst påtagliga var den ur *The Vampire Diaries*. De svarar med att det finns logiska orsaker till att hår kan ändras och att kvinnan kan ha rört håret på egen hand när kameravinkeln är riktad mot mannen. *The Wolf of Wall Street* väljs av flera deltagare. De tycker att scenen går fort framåt mellan klippen och att de då inte hinner uppfatta några fel. De som väljer *Sherlock* förklarar att de fokuserar mer på deras dialog och därför inte lägger märke till några mindre diskontinuerliga detaljer, varken hans eller hennes händer. Deltagarna som valde *Doctor Strange in the Multiverse of Madness* beskriver scenen som händelserik. En deltagare svarar ”så mycket rörelser, så mycket kaos och saker som händer att det är lätt att missa”. En deltagare som valde scenen från *The Big Bang Theory* som minst påtaglig förklarar det med att det är en scen med roliga skämt, så felet kan enkelt gå obemärkt förbi.

5.4 Analys

Efter den första tittningen visar det sig att de flesta kontinuitetsfel som förekommer inte uppmärksammas. Däremot har deltagarnas svar vissa gemensamma nämnare i var deras fokus ligger någonstans i bilden. De flesta svarar på frågorna med bara några få ord efter den första tittningen, som exempelvis att fokuset ligger på bussen och monstret i *Doctor Strange in the Multiverse of Madness*, vattnet och skådespelarna i *The Vampire Diaries* och summan pengar och skådespelarnas utseende i *The Wolf of Wall Street*. Detta kan betyda att kontinuitetsfel som uppstår i någon form av rörligt material inte alltid behöver vara lätta att lägga märke till, då andra faktorer som exempelvis när det händer väldigt mycket i bild eller om ljudet är mer påtagligt kan det få tittaren att låta sitt fokus ligga någon annanstans. Sedan kan personliga preferenser också ha en betydande roll, då några deltagare förklarar att vissa scener är från filmer och serier som de vanligtvis inte dras till och uppmärksammar därför inte några större fel med scenerna. Flera deltagarna låter sin uppmärksamhet ligga på något annat och det är tydligt att kontinuitetsfelen inte är lika uppenbara under den första tittningen.

Detta är något som Zacks (2015, s. 300) redan förklarat kan ske under en filmtittning. Att kontinuitetsfel är svårare att lägga märke till speciellt när tittaren är mer involverad i själva handlingen. Svaren visar att deltagarna hänger med i dialogen och följer filmens berättelse i scenen och även om de flesta inte förstår kontexten i scenen så är det flera som fastnar för just detta. Detta tyder på att känslan som Murch (2001, s. 20) förklarar i *the Rule of Six* varit så pass rätt i scenerna att publiken har svårigheter i att uppmärksamma dessa fel. Skulle kontinuiteten varit mer korrekt i dessa scener finns risken att känslan och berättelsen i sin tur skulle påverkas negativt.

Kontinuitetsfelen i *Pretty Woman* och *The Big Bang Theory* noteras av några få deltagare redan under första tittningen. Som tidigare nämnts bör kopplingen mellan tagningar och scener förbli omärkbar för att behålla uppmärksamheten från publiken (Bowser, 1994, s. 57). Efter att undersökningen avslutats så går det att konstatera att kontinuitetsfelet i *Pretty Woman* beskrivs av deltagarna som mest påtagligt. Det genom att läsa några av deras svar; “pannkakan/croissanten är verkligen jättesynlig i bild”, “det är en scen där inte mycket händer utöver deras samtal och hennes ätande är en central del av samtalet, enligt mig” och “närbild och samma vinklar hela tiden”. Dessa två sceners fel är centrerade i bild och består båda av objekt som blivit utbytta mellan olika klipp. Detta tyder på att objekt som byts ut kan ha större påverkan hos tittaren än andra kontinuitetsfel där objekt försvinner och kommer tillbaka i bild eller kontinuitetsfel som innehåller rörelse.

Något som Cybulski (2014, s. 75) beskriver som en av de viktigaste sakerna att uppmärksamma för scriptan, att komma ihåg hur en skådespelare hanterar rekvisitan. Rörelser ska matcha och inte vara ett störningsmoment i klippningen (2014, s. 154). Just i denna scen, när frukostbrödet byts ut, så går det ändå att komma undan med detta kontinuitetsfel, då croissanten och pannkakan har liknande storlek och färg. Samt sitter även skådespelerskan i en liknande position mellan klippen och hon håller dessutom rekvisitan på ett liknande sätt.

6. Diskussion

Med hjälp av resultatet från enkäten och vår analys av deltagarnas svar har vi diskuterat kring de två frågeställningar vi valt till undersökningen. Vi har valt att redovisa en fråga i taget.

Hur påverkas tittaren av kontinuitetsfel gällande rörelse och objekt i film och serier?

Resultatet av analysen har visat att alla deltagare upptäckte minst ett kontinuitetsfel i någon utav scenerna efter att de blivit informerade om vad ett kontinuitetsfel är och att det förekommer sådana fel i scenerna. Deras svar har bidragit med en förståelse i hur deltagarna har tänkt kring dessa kontinuitetsfel och hur de har eller inte har påverkats medvetet av dem.

Zacks och Maglianos (2015, s. 222) forskning om hur hjärnans aktivitet ser ut hos personer som ser en scen med diskontinuiteter har gemensamma delar som Simons och Chabris undersökning gällande *inattentional blindness*. När det sker en förändring i en bild kan det vara svårare att upptäcka om fokuset ligger på något annat som sker i scenen. Detta tydliggörs i deltagarnas svar, då vi medvetet lät deltagarna vara omedvetna om att undersökningen skulle handla om kontinuitetsfel. I stället blev deltagarna uppmanade att se några scener och svara på frågor om vad de tänkte på när de såg scenerna. Eftersom deras fokus visade sig ligga på något helt annat, främst filmens berättelse, så uppmärksammades inte felen lika lätt. Det kan även vara bra att veta var i bilden kontinuitetsfelet faktiskt sker, om det är i för-, mellan- eller bakgrund. Som till exempel den springande mannen i *Doctor Strange in the Multiverse of Madness* vilken befinner sig i bakgrunden och visar sig därför inte vara lika lätt för deltagarna att upptäcka. Jämfört med kontinuitetsfelet med croissanten som kvinnan äter, som befinner sig mer i förgrunden.

Simons och Levin (1997) visade med sin undersökning om kontinuitetsfel att det inte blev någon större skillnad mellan den första och andra tittningen. Däremot visade det sig att det blev en betydligt större skillnad mellan den första och andra tittningen i vår undersökning. Det kan bero på att deltagarna haft möjligheten att titta på scenerna mer

än en gång och det i sin tur kan ha lett till att kontinuitetsfelen har uppmärksammats efter flera tittningar.

Deltagarna har haft olika synpunkter på hur påverkade de blivit av dessa kontinuitetsfel. Alla scener som användes i undersökningen har påverkat minst tre deltagares uppfattning om scenen när de vetat om att ett eller flera fel existerar i scenerna. De scener som flest deltagare blivit påverkade av är dem ur *Pretty Woman* och *The Big Bang Theory*. I både tabell 1 och tabell 2 visade sig att dessa scener varit mer avvikande jämfört med resterande scener, då betydligt fler deltagare upptäckte just de här kontinuitetsfelen. En deltagare beskrev felet i *Pretty Woman* som mest påtagligt, "hela scenen är väldigt lugn och enkel. Med endast fåtal kameravinklar och en tydlig dialog blir det att man lägger märke till fler detaljer från det visuella". Felen har också beskrivits som onödiga och att de säkerligen hade kunnat undvikits om scenen skulle spelas in på nytt. Dock verkade dessa fel varit svåra att upptäcka, då de var mindre märkbara. Några deltagare blev påverkade negativt av kontinuitetsfelen när de väl upptäckt dem. Vetskapen att det finns något udda i scenen har förflyttat fokus och distraherat några deltagare.

På vilket sätt är huvudtanken med Walter Murchs the Rule of Six fortfarande relevant eller har den blivit irrelevant?

I diskussionen av denna fråga valde vi att rikta in oss på resultatet från frågorna efter första tittningen av scenerna, vad som fångade deltagarnas intresse och om de tänkte på något speciellt under scenen. Vi valde också att titta på om deltagarna uppmärksammade kontinuitetsfelen i första tittningen. Vi riktade in oss på dessa frågor då de kan ge en inblick i om Walter Murchs *the Rule of Six* fortfarande är relevant eller inte eftersom deltagarna inledningsvis inte är medvetna att undersökningen handlar om kontinuitetsfel.

När vi jämför huvudtanken med *the Rule of Six* och hur deltagarna har svarat på de inledande frågorna i enkäten så ser vi en tydlig relevans av klipptechniken. När deltagarna svarade på vad de fokuserade på under första tittningen av scenerna ser vi att alla scener har gemensamt att deltagarnas fokus främst hamnade på dialogen, karaktärerna, miljön och berättelsen. Vilket enligt *the Rule of Six* är det som borde

prioriteras i en scen. Att bevara känslorna till varje pris är Murchs motto när det gäller klippning då han menar att publiken inte märker eventuella fel (Murch, 2001, s. 20). I resultatet kan vi se att av de fyra första scenerna så var det ingen deltagare som märkte kontinuitetsfelen i första tittningen, vilket gör klipptechniken relevant. I de två sista scenerna var det ett fåtal som såg felen i första tittningen. I och med det utmanas relevansen av klipptechniken mer. Det är fler som besvärar över dessa fel, men eftersom antalet är lågt kan det vara en risk som klippare är villig att ta för att prioritera känslan och berättelsen i scenen. Likt det Kahn nämnde i Oldhams (1992, s. 26) intervju om att han försöker leda publikens blick bort från kontinuitetsfelet och göra så att det inte påverkar berättelsen. Det går även att utläsa i tabell 2 att när deltagarna väl blev medvetna om kontinuitetsfelen så förändrades inte majoritetens uppfattning av scenen.

Innan denna undersökning genomfördes så var vår hypotes att vi skulle få starkare reaktioner på kontinuitetsfelen, men så blev det inte. Vår hypotes stämde alltså inte med resultatet. De deltagare som svarat verkar inte märkbart besvärade över kontinuitetsfelen i våra utvalda scener. Scenerna som vi tog med i enkäten var valda utifrån olika genrer och att de utvalda genrerna hade en varsin scen från en film respektive serie. Vi trodde att detta skulle vara något som deltagarna skulle komma att reflektera över, vilket visade sig inte vara fallet. Ingen deltagare nämnde något om en eventuell skillnad huruvida kontinuitetsfelet förekom i en film eller i en serie. Svaren visade inte heller att genren skulle vara avgörande för ökad eller minskad tolerans för kontinuitetsfel. Undersökningen visar att deltagarna från början inte var ute efter att hitta något fel med scenerna utan deras fokus var i första hand att förstå sammanhanget. Detta resultat har blivit en ögonöppnare för oss, som vi kan ta med oss i framtiden. Att i stället för att sortera ut tagningar som kan orsaka kontinuitetsfel så kan vi arbeta för att få ihop det i klippningen och få publiken att fokusera på något annat i scenen. Vi tror att om man utgår ifrån *the Rule of Six* när man klipper en scen så kommer det inte verka störande för publiken även om det förekommer kontinuitetsfel.

7. Slutsats

Trots att svaren från analysen har skiljt sig från varandra, så visar ändå deltagarnas svar att ett visst kontinuitetsfel har påverkat deltagarna mer än de andra. Just detta kontinuitetsfel, när objekt byts ut från bild till bild, har inte samma påverkan på alla deltagare. Det tyder ändå på att detta kontinuitetsfel haft större betydelse hos deltagarna jämfört med andra kontinuitetsfel och kan därför behöva beaktas. Dessutom har analysen resulterat i en bättre förståelse för att det kan finnas en större risk att tittaren faktiskt upptäcker något udda med scenen om ett kontinuitetsfel sker i för-, mellan- och/eller bakgrund. Var tittaren har sitt fokus spelar stor roll i om kontinuitetsfelet lättare upptäcks, men dessa fel kan gå obemärkt förbi om tittarens fokus ligger på filmens berättelse. Flera deltagare visade sig blivit påverkade av felet först när de varit medvetna om att kontinuitetsfel förekommer, vilket ledde till att det deltagarna blev mer distraherade.

Slutsatsen vi kan dra gällande relevansen av Walter Murchs *the Rule of Six* är att den till största del fortfarande är relevant när det gäller kontinuitetsfelen vi valt till undersökningen. Den är relevant eftersom majoriteten av deltagarna inte upptäckte några fel under första tittningen. När de sedan blev medvetna om felet var det en minoritet som blev påverkad av felet så pass mycket att de ändrade sin uppfattning av scenerna.

Den här uppsatsen ger inte en fullständig bild av svaret på frågan om hur mycket kontinuitetsfel påverkar tittaren, dock ger den en antydning av att kontinuitetsfelen har en viss påverkan på tittaren men inte en tillräckligt stor påverkan att förstöra hela film- eller serie-upplevelsen.

7.1 Vidare forskning

Det finns många olika vägar man kan ta för att utveckla uppsatsens forskning ytterligare. En mer omfattande undersökning skulle innebära att vi kan titta närmare på om filmstudenter har en annan slags uppfattning om kontinuitetsfel än andra studenter som inte studerar film. Vi skulle också kunna undersöka ifall olika genrer påverkar acceptansen av kontinuitetsfel i film och serier.

Det skulle även vara intressant att fördjupa sig i skillnaden på hur vi konsumerar film och serier genom tiderna och om det kan ha en påverkan på hur tittarna uppfattar kontinuitetsfel nuförtiden. Murch presenterade *the Rule of Six* på 1990-talet och då såg vi filmer och serier på bio, tv-sändningar, VHS/DVD och nu ser vi för det mesta film och serier på streamingtjänster. En stor del som skiljer dessa sätt att se film på är enkelheten till att enkelt pausa och spola tillbaka, vilket gör det enkelt att analysera scener om det är något avvikande som fångar intresse. Idag kan vi enklare ta del av kontinuitetsfel, numera finns det hemsidor och videos som inriktar sig just på att visa olika kontinuitetsfel som förekommer i filmer och serier. Kan denna nya medvetenhet i sin tur påverka tittaren på ett annat sätt nu som då.

Källförteckning

Bordwell, D., Thompson, K., Smith, J. (2016) *Film Art: An Introduction* (11 uppl.). McGraw-Hill Education

Bowser, E. (1994). *The Transformation of Cinema, 1907–1915* (1 uppl.). University of California Press.

Cybulski, M. (2014) *Beyond Continuity: Script Supervision for the Modern Filmmaker* (1 uppl.). Focal Press.

Dancyger, K. (2011). *The Technique of Film & Video Editing* (5 uppl.). Focal Press.

Murch, W. (2001). *In the Blink of an Eye* (2 uppl.). Sillman-James Press.

Oldman, G. (1992). *First Cut, Conversations with Film Editors* (1 uppl.). University of California Press.

Phillips, W. (2002). *Film: An Introduction* (2 uppl.). McGraw-Hill Higher Education.

Simons, D, J., Chabris, F, C. (1999). Gorillas in our Midst: Sustained Inattentional Blindness for Dynamic Events, *Perception*. Pion Publication.

Simons, D, J., Levin, D. (1997). Failure to Detect Changes to Attended Objects in Motion Pictures, *Psychonomic Bulletin & Review*. Springer Link.

DOI: [10.3758/BF03214339](https://doi.org/10.3758/BF03214339)

Trost, J., Hultåker, O. (2012). *Enkätboken* (4 uppl.). Studentlitteratur AB.

Zacks, J. (2015) *Flicker: Your Brain on Movies* (2 uppl.). Oxford University Press.

Filmer och serier

Lamorisse, A. (Regissör). (1956). *The Red Balloon*. [Film]. Lopert Pictures.

Marshall, G. (Regissör). (1990). *Pretty Woman*. [Film]. Walt Disney Studios Motion Pictures.

Prady, B. (Författare), & Cendrowski, M. (Regissör). (22 september 2008). The Bad Fish Paradigm (Säsong 2, Episod 2). [Del i TV-serie]. Oshima Belyeu, F. (Producent). *The Big Bang Theory*. Warner Bros. Television Distribution.

Raimi, S. (Regissör). (2022). *Doctor Strange in the Multiverse of Madness*. [Film]. Walt Disney Studios Motion Pictures.

Scorsese, M. (Regissör). (2013). *The Wolf of Wall Street*. [Film]. Universal Pictures.

Septien, A. (Författare), Meyer, T. (Författare), & Butler, J. (Regissör). (22 september 2011). The Hybrid (Säsong 3, Episod 2). [Del i TV-serie]. J. Plec (Producent). *The Vampire Diaries*. CBS Media Ventures.

Thompson, S., Mark Gatiss, M. (Författare), & Moffat, S. (Författare), & McCarthy, C. (Regissör). (5 januari 2014). The Sign of Three (Säsong 3, Episod 2) [Del i TV-serie]. S., Liggat & S. Vertue (Producenter). *Sherlock*. BBC Studios.